

Platform Toezicht Bodembeheer

G.T.M. (Gerrie) de Boer
Parketsecretaris FP- Amsterdam

Inhoudsopgave

- De Landelijke handhavingsstrategie
- Toezichthouders
- Toezichtbevoegdheden
- Bestuursrechtelijke instrumenten
- Meldingseisen toezichthouder
- Casuïstiek
- Functioneel daderschap

De landelijke handhavingstrategie

- Enkel een sanctiestrategie;
- dus geen preventiestrategie, toezichtstrategie of gedoogstrategie;
- Doel:
- Uitvoering geven aan beginselplicht tot handhaven;
- Passend interveniëren bij iedere bevinding;
- In vergelijkbare situaties, vergelijkbare keuzes maken;
- Interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen;

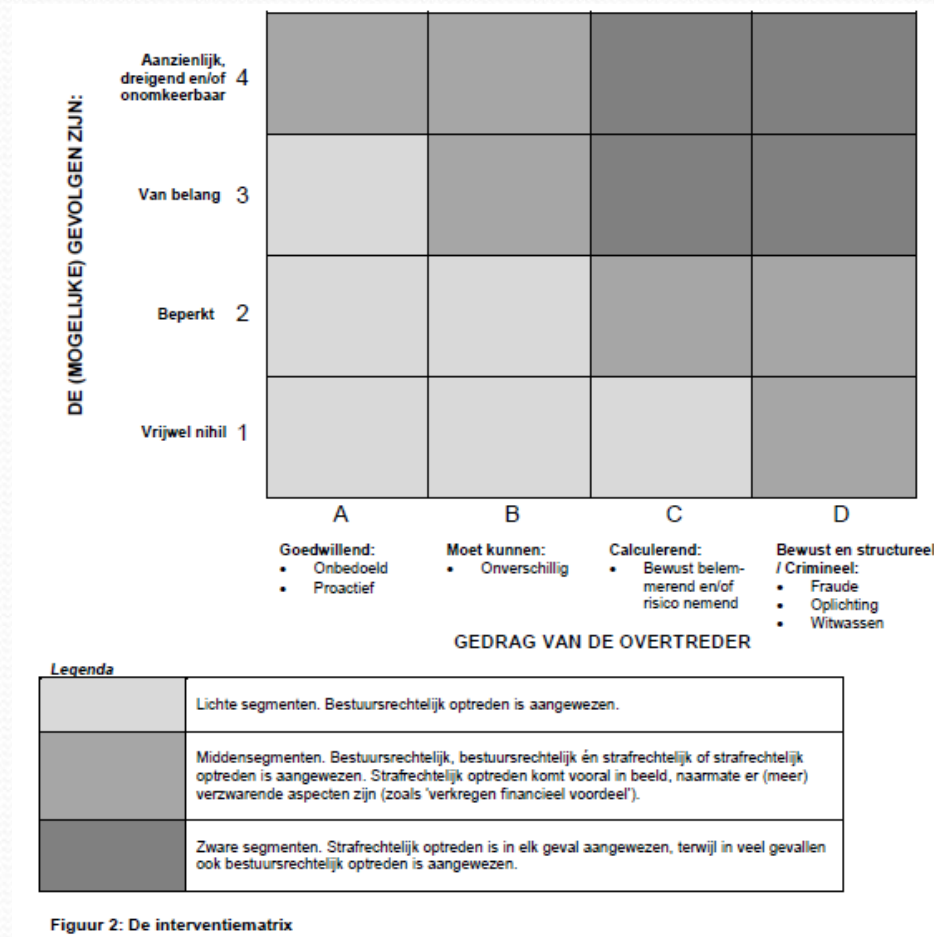
Landelijke handhavingstrategie (vervolg)

- Vijf uitgangspunten:
- Onafhankelijkheid;
- Professionaliteit en vakmanschap;
- Betrouwbaarheid;
- Eenvoud;
- Gezamenlijkheid;

Hoe werkt de strategie ?

- Stap 1: positionering bevinding in de interventiematrix
- Stap 2: bepalen verzwarende aspecten
- Stap 3: bepalen rol strafrecht
- Stap 4: optreden met interventiematrix

Positionering bevinding in interventiematrix

Stap 4: optreden met de interventiematrix

DE (MOGELIJKE) GEVOLGEN ZIJN:	Aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar 4	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning
		Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD, Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
	Van belang 3	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning
		Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD, Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD, Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
Bepoort 2	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	
	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD, Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD, Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD	
Vrijwel nihil 1	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete	
		Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen
		A	B	C	D
		Goedwillend: <ul style="list-style-type: none"> • Onbedoeld • Proactief 	Moet kunnen: <ul style="list-style-type: none"> • Onverschillig 	Calculerend: <ul style="list-style-type: none"> • Bewust belimmerend en/of risico nemend 	Bewust en structureel / Crimineel: <ul style="list-style-type: none"> • Fraude • Oplichting • Witwassen
		GEDRAG VAN DE OVERTREDER			

Figuur 3: De interventiematrix voor het bepalen van de eerste interventie(s) – zie ook bijlage 2

Toezicht / Bestuursrechtelijke handhaving

- Regelmatig worden normschendingen geconstateerd vanuit toezicht;
- Controle van overheidswege op de naleving van wettelijke voorschriften;
- Preventief toezicht;
- Repressief toezicht;

Toezichthouders

- Iedere persoon die aan de definitie van artikel 5:11 Algemene wet bestuursrecht (Awb) voldoet.
- Zijn verplicht tot dragen van een legitimatiebewijs (art. 5:12 Awb).

Toezichtbevoegdheden

- Afdeling 5.2 Awb van toepassing op iedere persoon die aan definitie van art. 5:11 Awb (begrip toezichthouder) voldoet.
- Afdeling bevat algemene regeling inzake toezichtbevoegdheden.
- Bevoegdheden mogen alleen gebruikt worden voor het toezicht op naleving v.d. wet- en regelgeving waarvoor toezichthouders zijn aangewezen.

Toezichtbevoegdheden (2)

- Art. 5:15 Awb (betreden van plaatsen);
- Art. 5:16 Awb (vorderen van inlichtingen);
- Art. 5:16a Awb (identificatieplicht);
- Art. 5:17 Awb (vorderen van inzage);
- Art. 5:18 Awb (onderzoek, opneming en monsterneming);
- Art. 5:19 Awb (onderzoek aan vervoermiddelen);
- Art. 5:20 Awb (medewerkingsplicht);
- Art. 184 WvSr. Indien geen medewerking

Criteria voor aanwenden bevoegdheden

- Rekening houden met evenredigheidsbeginsel en subsidiariteitsbeginsel (art. 5:13 Awb);
- Bevoegdheden slechts aanwenden indien dit nodig is;
- Niet meer of verdergaande bevoegdheden hanteren dan voor dat doel nodig is;
- Bevoegdheden aanwenden op voor burger minst belastende wijze;

Bestuursrechtelijke instrumenten

- Last onder bestuursdwang (art. 5:21 Awb);
- Last onder dwangsom (art. 5:31d/5:32 Awb);
- Intrekken vergunning/ontheffing (art. 2.33 Wabo);
- Bestuurlijke boete. Let op de verplichting tot geven van een bestuurlijke cautie (art. 5:10a Awb);

Last onder dwangsom

- Betreft een herstelsanctie (indirecte financiële sanctie gericht op herstel);
- Moet schriftelijk worden vastgelegd;
- Overtreding moet in de last worden benoemd;
- Aanduiding van plaats en tijdstip;
- Beschrijven van de te nemen herstelmaatregelen en de termijn waarbinnen last moet zijn uitgevoerd;
- Adequaat feitenonderzoek is vereist;

Last onder bestuursdwang

- ▶ Betreft een herstelsanctie (overheid bevoegd om onrechtmatige situatie op te heffen op kosten van overtreder);
- ▶ Moet schriftelijk worden vastgelegd;
- ▶ Overtreding moet in de last worden benoemd;
- ▶ Aanduiding van plaats en tijdstip;
- ▶ Beschrijven van de te nemen herstelmaatregelen en de termijn waarbinnen last moet zijn uitgevoerd;
- ▶ Last moet voldoende duidelijk worden omschreven;

Meldingseisen voor toezichthouder

- Leg nauwkeurig vast wie de overtreding begaat (bv. natuurlijk of rechtspersoon);
- Leg vast of er is gesproken met overtreder en wat er is besproken;
- Leg vast wie de overtreding heeft geconstateerd;
- Leg datum en tijdstip van constatering vast;
- Leg vast wat de aanleiding van de constatering van de overtreding was;

Meldingseisen voor toezichthouder (vervolg)

- Leg vast wat er ter plekke is geconstateerd en onderbouw dit met foto's, meetrapporten of andere bewijsstukken;
- Leg vast welke bevoegdheden zijn gebruikt bij de constatering;
- Leg vast welke norm is overtreden;
- Leg vast of een voorgeschiedenis bekend is;
- Leg aard en omvang van de overtreding vast;

CASUÏSTIEK LANDELIJKE HANDHAVINGSSTRATEGIE

- U wordt een viertal casussen voorgelegd:
- Geef hierbij aan:
- De gevolgen voor het milieu (1, 2, 3, of 4)
- Het gedrag van de overtreder (A, B, C, of D)
- Welke interventie passend is (B B/S S)

Het vaatje

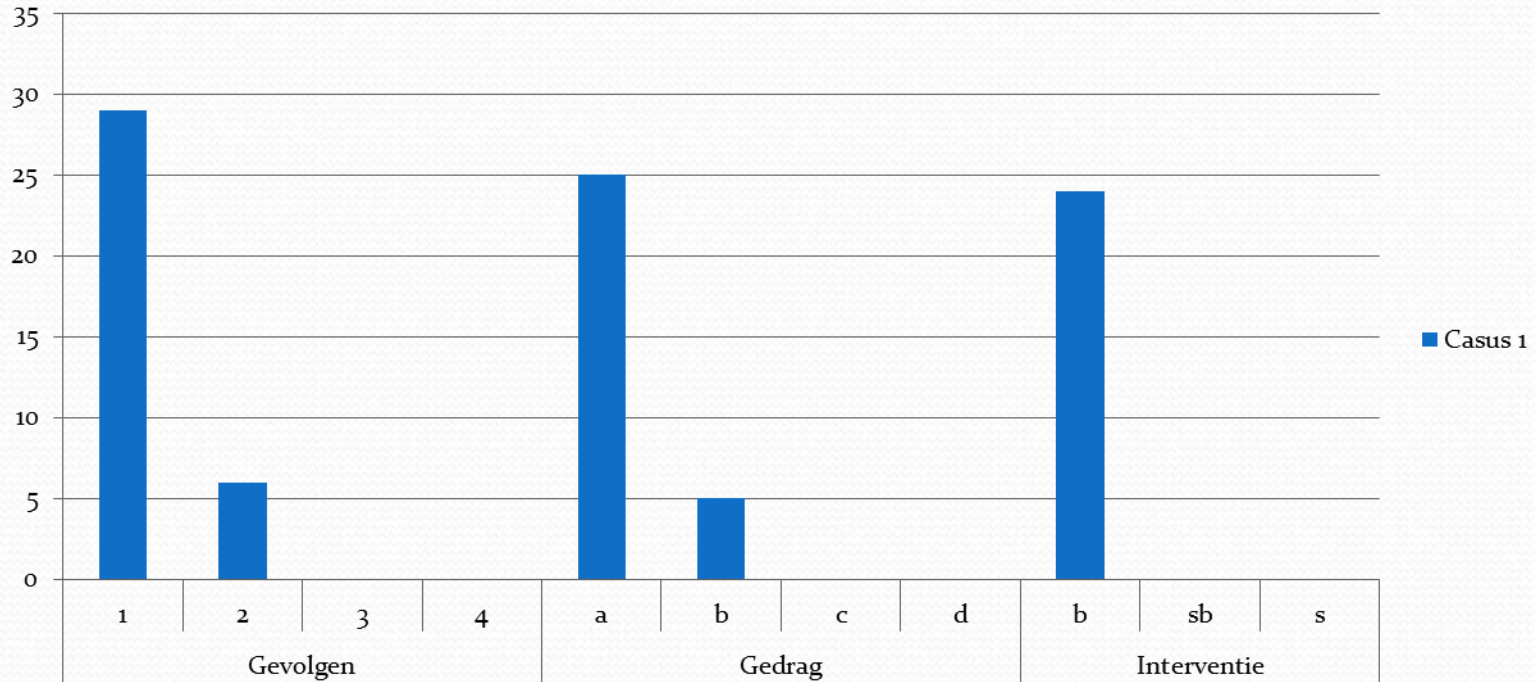
Casus 1

In een inrichting staat een vaatje van 25 liter schoonmaakmiddel (geen werkvoorraad) net buiten de bodem beschermende voorzieningen/lekbak. Ondernemer wordt hier door inspecteur/toezichthouder attent op gemaakt en herstelt de overtreding onmiddellijk.

Resultaten vaatje

- Grafiek casus 1

Matrix

DE (MOGELIJKE) GEVOLGEN ZIJN:

Aanzienlijk,
dreigend en/of
onomkeerbaar 4

Van belang 3

Beperkt 2

Vrijwel nihil 1

A

B

C

D

Goedwillend:

- Onbedoeld
- Proactief

Moet kunnen:

- Onverschillig

Calculerend:

- Bewust belemmerend en/of risico nemend

Bewust en structureel / Crimineel:

- Fraude
- Oplichting
- Witwassen

De pomphouder

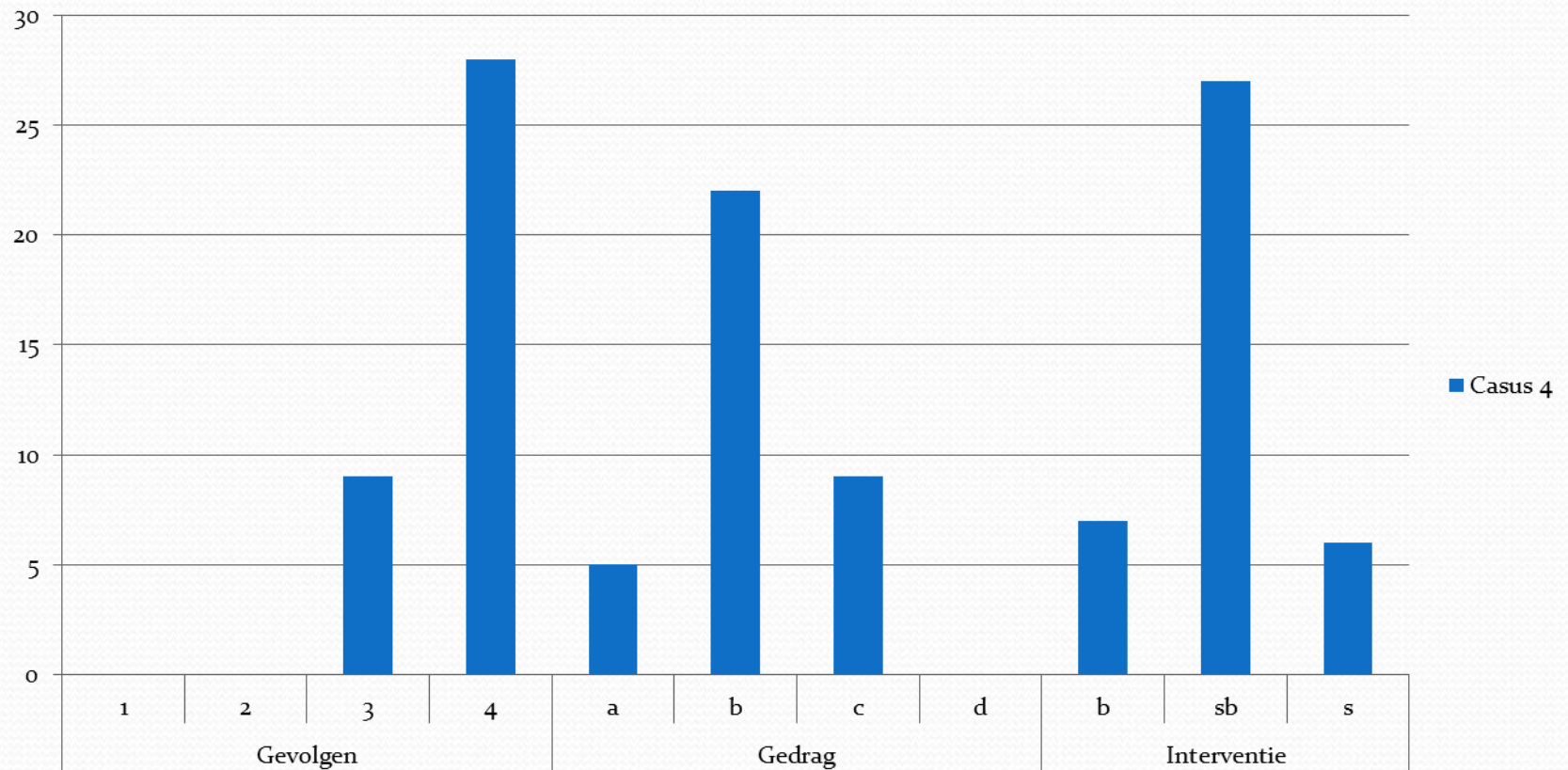
Casus 4:

Een pomphouder wil zijn dieselpompen laten bijvullen. Hij laat hiertoe een tankauto komen, legt de slang van de auto naar de pomp, draait de kraan open en gaat dan koffiedrinken. Bij zijn terugkomst blijken zijn zaak en het omliggende terrein vol te zijn gelopen met diesel. Zonder zijn medeweten was de pomp de vorige dag al bijgevoerd, waardoor een overstroming van diesel ontstond en zeer ernstige milieuschade.

Resultaten pomphouder

- Grafiek casus 4

Avislakken

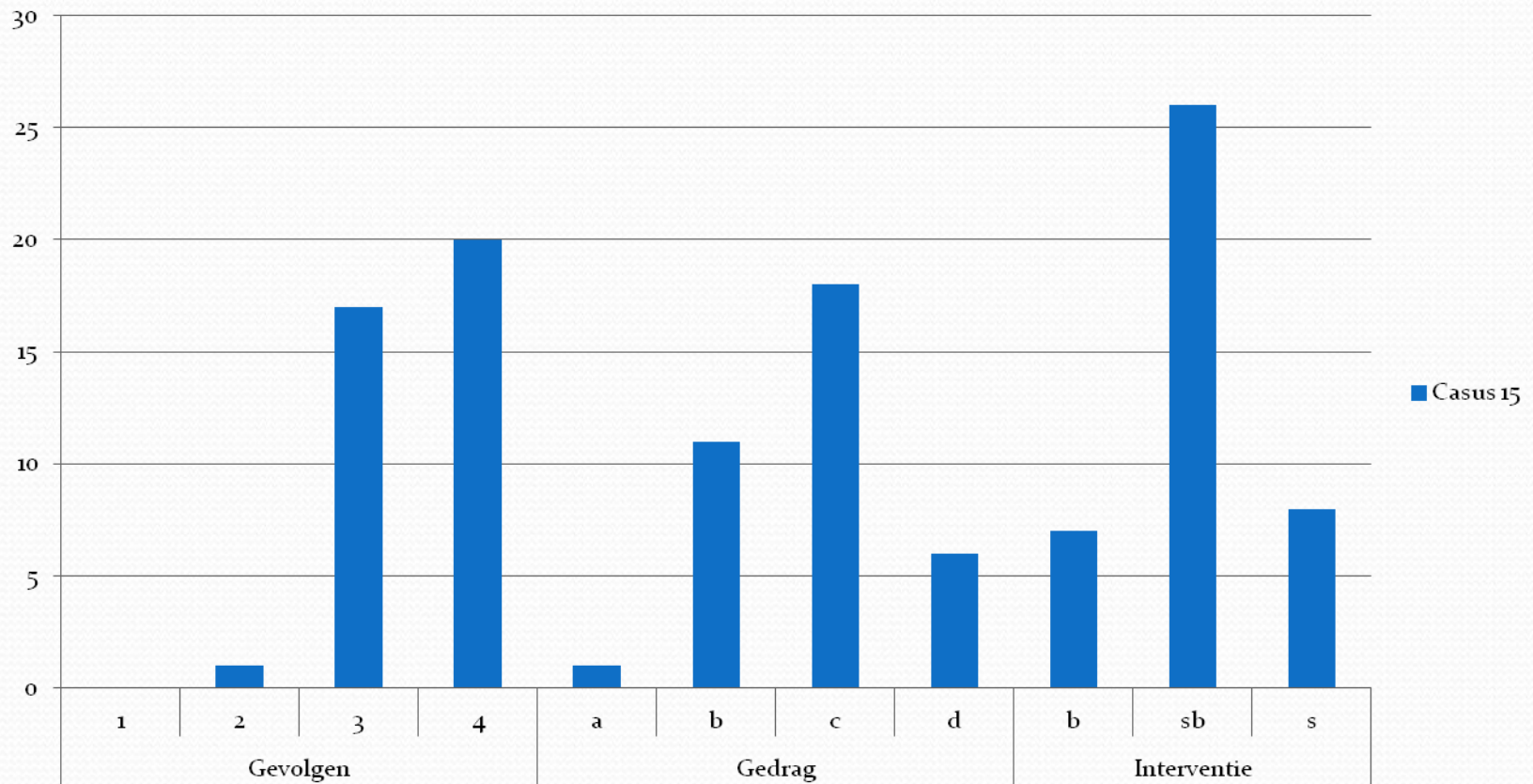
Casus 15:

Een gemeentelijke afval energiebedrijf heeft op haar terrein zogenaamde avislakken toegepast als bodemverharding. Afvalverbrandingslakken (avi) bevatten allerlei verontreinigingen als zware metalen die kunnen uitlogen naar de bodem. De slakken mogen, na melding van toepassing aan het bevoegd gezag, alleen met specifieke bodem beschermende maatregelen (o.a. afstand houden tot grondwater en een adequate bovenafdichting) worden toegepast. Bij controle blijkt dat op vier plaatsen op het terrein avi-slakken zijn toegepast zonder deze maatregelen. Hierbij heeft verontreiniging van grond en grondwater plaats gevonden. De directie verwijt dit de voormalige leiding van het bedrijf.

Resultaten Avi slakken

- Grafiek casus 15

Asbest

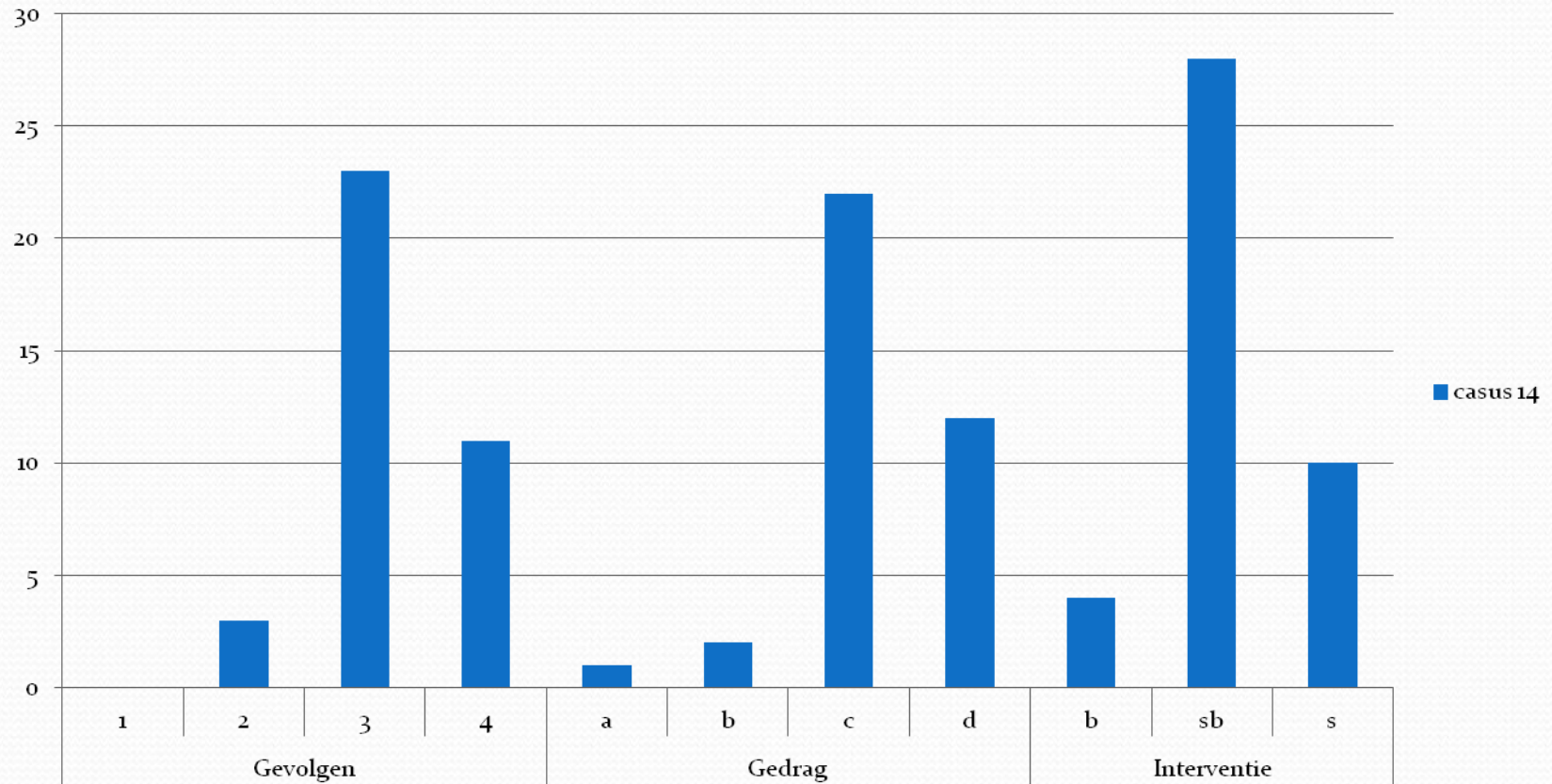
Casus 14:

Een inzamelaar van Bouw- en sloopafval had geen vergunning om asbest op te slaan. Niettemin bleek er een grote partij puin te zijn verontreinigd met asbest. OD heeft aangegeven dat de partij moet worden afgevoerd naar een erkende inzamelaar of anders vergunning moet worden aangevraagd om met asbest verontreinigd puin op te slaan en te bewerken. Het bedrijf heeft de partij afgevoerd naar een niet erkende verwerker.

Resultaten Asbest

- Grafiek casus 14

Functioneel daderschap

- Hiervan is sprake wanneer iemand niet zelf de delictshandeling heeft verricht, maar die door een ander heeft laten uitvoeren;
- Belangrijk criterium is de vraag in hoeverre de functionele dader de ten laste gelegde gedraging redelijkerwijs kan worden toegerekend;

Vervolg

- ‘Toerekeningcriteria’ zijn uitgemaakt in de jurisprudentie;
- IJZERDRAAD – arrest (NJ 1954, 378);
- ZIJPE – arrest (LJN: AF7938);

Vervolg

- Criteria:
- Moet gaan om handelen of nalaten van iemand die werkzaam is voor of t.b.v. de rechtspersoon;
- Gedraging past in de normale bedrijfsvoering van de rechtspersoon;
- Gedraging is rechtspersoon dienstig geweest;
- Beschikken en aanvaarden;